

Facultat de Psicologia, Ciències
de l'Educació i de l'Esport Blanquerna

Universitat Ramon Llull

DISCAPACITAT I QUALITAT DE VIDA
ASPECTES EDUCATIU

**DEBATS DE RECERCA 2017 – COMPORTAMENT I MENT, LA RECERCA EN PSICOLOGIA
Andorra la Vella, 01 de Juny 2017**

AVENÇOS EN LA CONCEPTUALITZACIÓ DE LA DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL I DEL DESENVOLUPAMENT.

APORTACIONS DE LA RECERCA ESTADÍSTICA APLICADA.

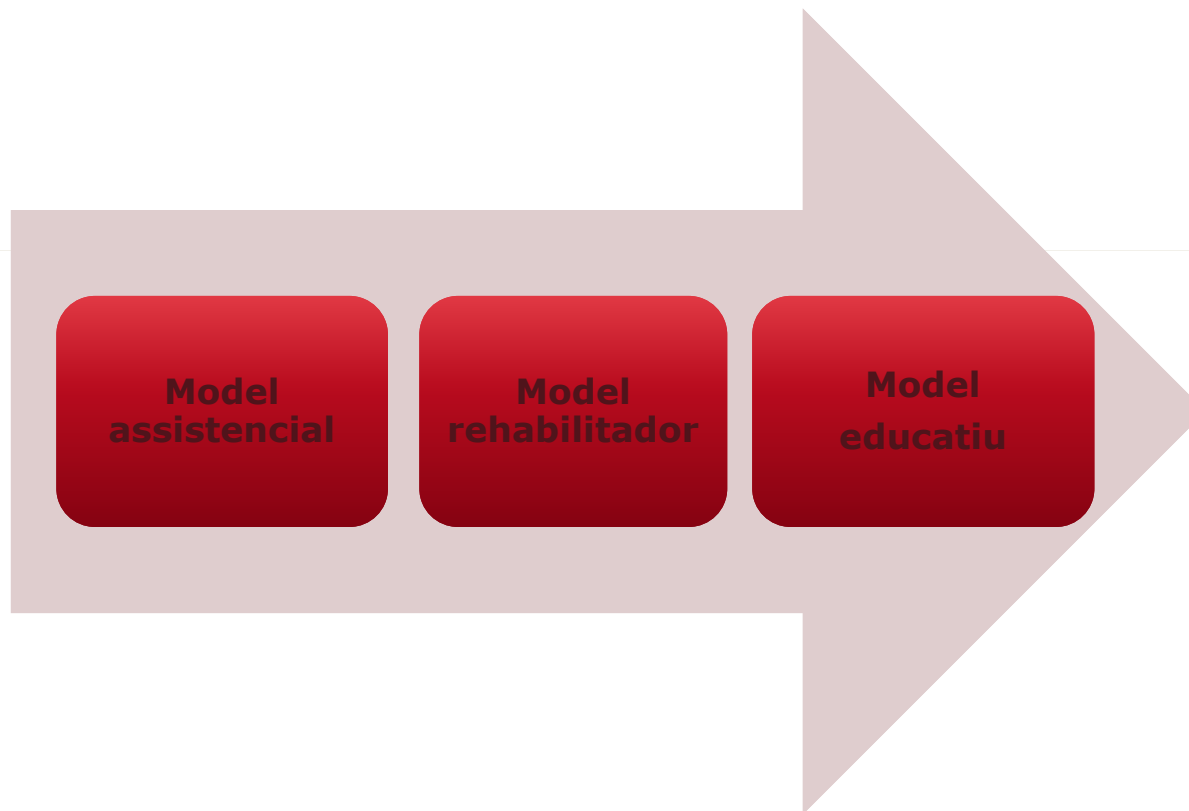
CRISTINA MUMBARDÓ ADAM
FACULTAT DE PSICOLOGIA, CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ I DE L'ESPORT BLANQUERNA (URL)

GUIÓ

1. Conceptualització de la discapacitat intel·lectual i del desenvolupament (DID)
2. Aportacions de la recerca estadística
3. Propers passos
4. Conclusions

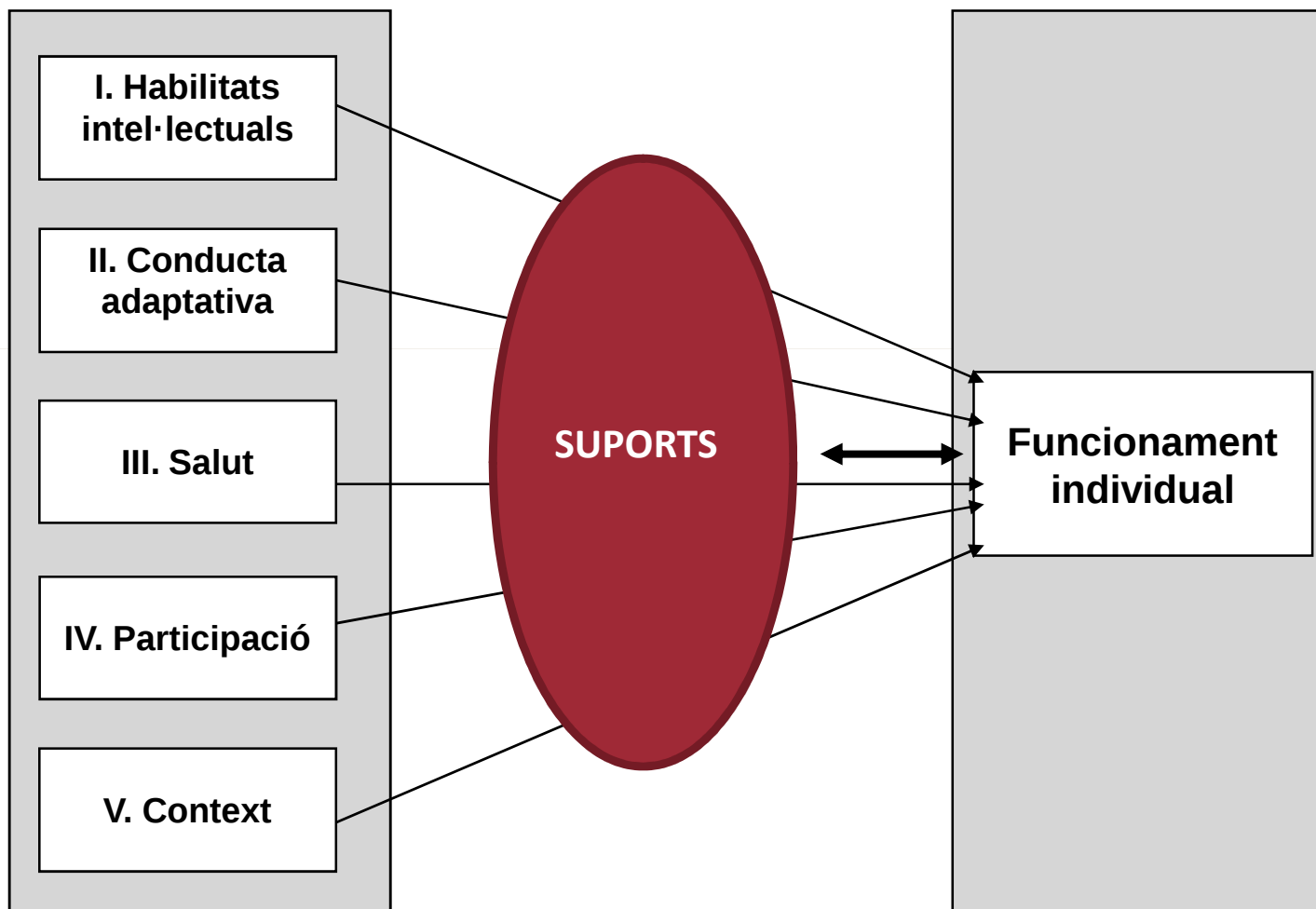
1. CONCEPTUALITZACIÓ

Evolució del concepte de DID (AAIDD, 2010)

1. CONCEPTUALITZACIÓ

- DEFINICIÓ DE L' AAIDD (2010) -

1. CONCEPTUALITZACIÓ

CRITERIS DIAGNÒSTICS DSM5

Gravetat DI

317	Lleu
318.0	Moderada
318.1	Greu
318.2	Profunda

Discapacidad intelectual (trastorno del desarrollo intelectual)

La discapacidad intelectual (trastorno del desarrollo intelectual) es un trastorno que comienza durante el período de desarrollo y que incluye limitaciones del funcionamiento intelectual como también del comportamiento adaptativo en los dominios conceptual, social y práctico. Se deben cumplir los tres criterios siguientes:

- A. Deficiencias de las funciones intelectuales, como el razonamiento, la resolución de problemas, la planificación, el pensamiento abstracto, el juicio, el aprendizaje académico y el aprendizaje a partir de la experiencia, confirmados mediante la evaluación clínica y pruebas de inteligencia estandarizadas individualizadas.
- B. Deficiencias del comportamiento adaptativo que producen fracaso del cumplimiento de los estándares de desarrollo y socio-culturales para la autonomía personal y la responsabilidad social. Sin apoyo continuo, las deficiencias adaptativas limitan el funcionamiento en una o más actividades de la vida cotidiana, como la comunicación, la participación social y la vida independiente en múltiples entornos tales como el hogar, la escuela, el trabajo y la comunidad.
- C. Inicio de las deficiencias intelectuales y adaptativas durante el período de desarrollo.

1. CONCEPTUALITZACIÓ

- PAPER I VALOR DELS SUPORTS -

Els recursos i les estratègies que tenen per finalitat promoure el desenvolupament, l'educació, els interessos i el benestar d'una persona i que milloren el seu funcionament individual (AAIDD, 2002)

- ✧ El **funcionament** depèn de les limitacions funcionals de la persona i dels suports disponibles en l'entorn.
- ✧ El **progrés** implica tant modular les exigències de l'entorn com proveir recursos / serveis.
- ✧ Els **suports**, prioritàriament, s'adrecen a enriquir i potenciar l'entorn; i no a tractar/rehabilitar l'individu.

1. CONCEPTUALITZACIÓ

- IMPORTÀNCIA DELS CONTEXTOS -

- ✧ El context és un concepte que integra la totalitat de les circumstàncies que comprenen l'entorn de la vida i el funcionament de la persona (Shogren et al., 2014).
- ✧ El context pot ser usat com un marc integrador que permet promoure la integració dels sistemes de suport i els resultats personals (Shogren et al., 2014).

OBJECTIU

Promoure una vida de qualitat per a les persones amb DID

2. APORTACIONES DE LA RECERCA

Però què és per a les persones amb DID una **vida de qualitat**?

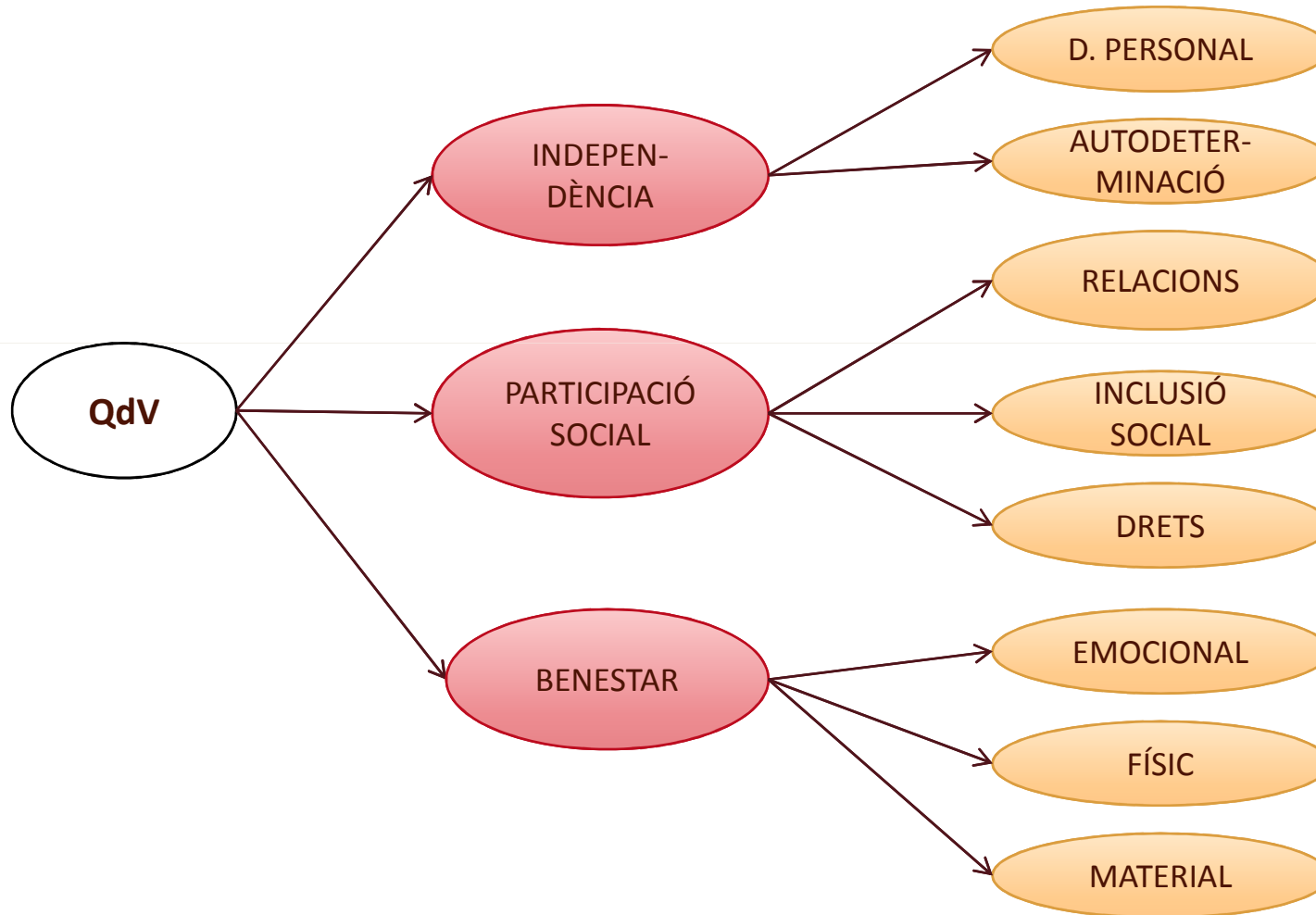
La QdV de les persones amb DID és **similar a la de tothom**?

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

Què és per a les persones amb DID una **vida de qualitat**?

(Wang et al., 2010)

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

La QdV de les persones amb DID és **similar a la de tothom**? En teoria sí però...

→ Falta d'evidències empíriques contrastables

Perquè ho volem saber?

→ Minimització de recursos (amb la provisió de suports ajustada)

→ Suport al moviment d'inclusió educativa i social

→ Ajust de les polítiques educatives

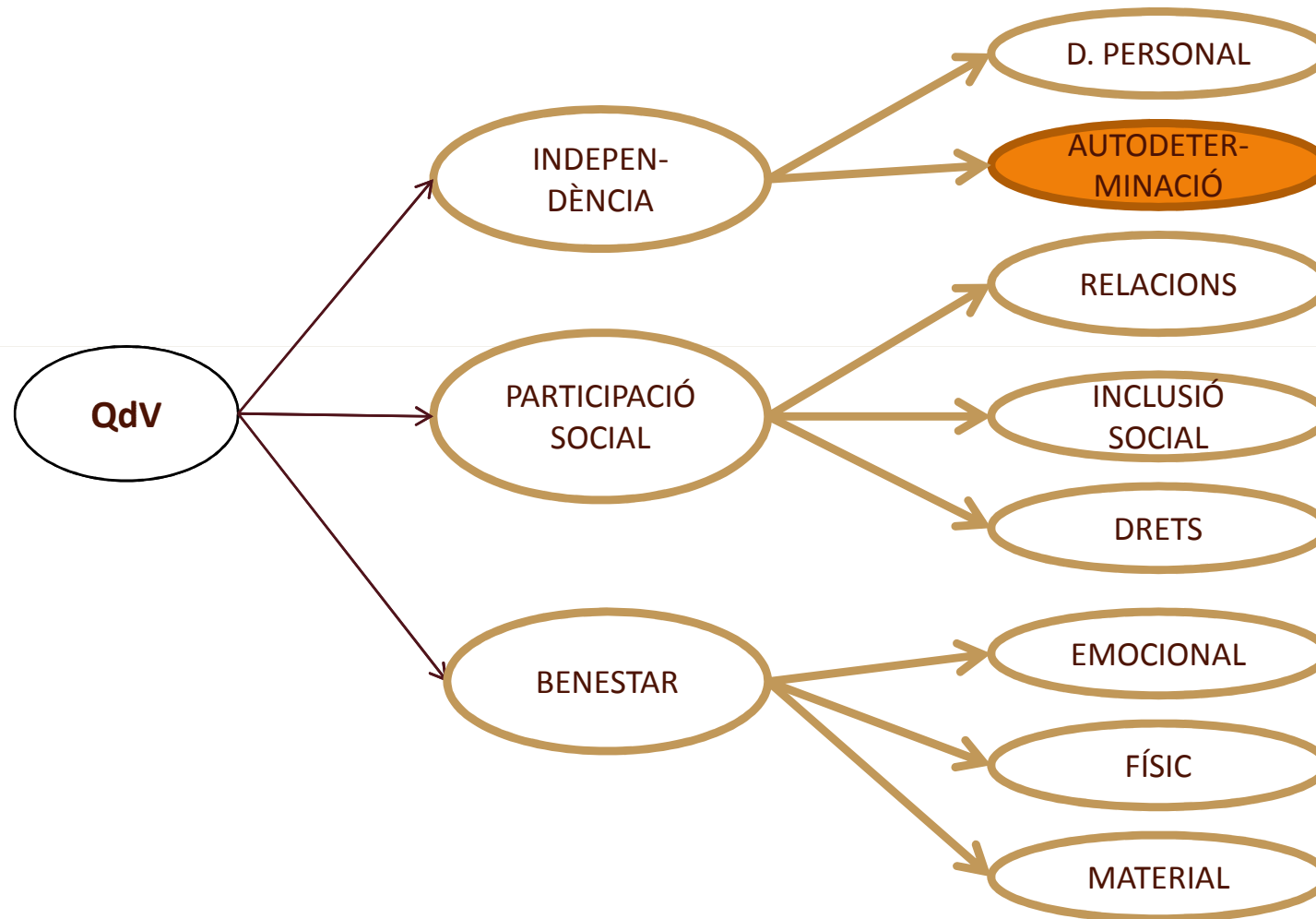
→ ...

OBJECTIU

Promoure una vida de qualitat per a les persones amb DID

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

Comencem...

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

Autodeterminació

“Característica disposicional que es manifesta quan la persona actua com a agent causal de la seva propia vida” (Shogren et al., 2015, p. 258).

DIMENSIONS

*Com es desenvolupa l'autodeterminació en adolescents amb DID i sense?
Segueixen el mateix patró?*

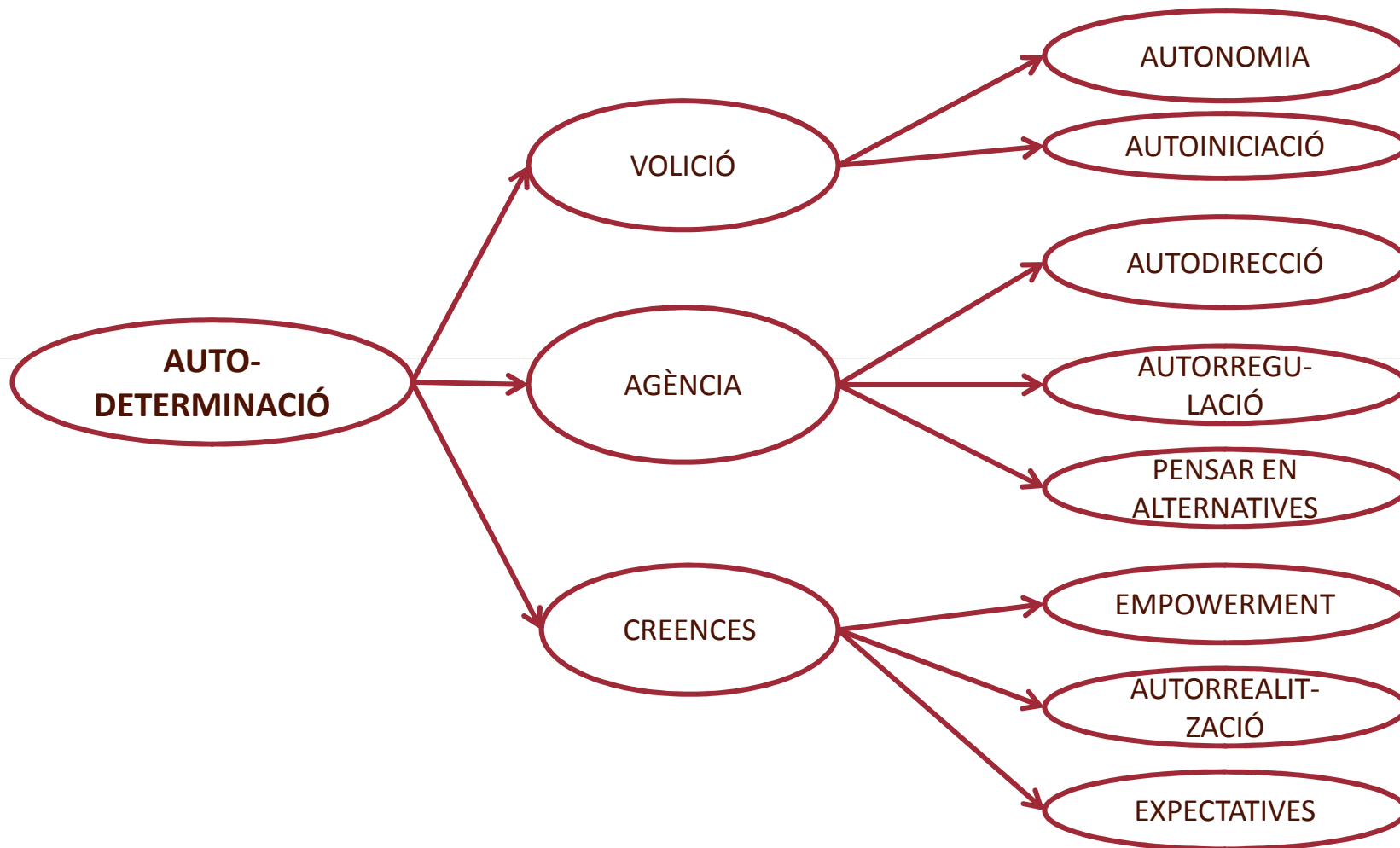
2. APORTACIONS DE LA RECERCA

S'explora a través de la resposta a determinats qüestionaris l'autodeterminació de 620 joves (59% amb DID) d'entre 13 i 22 anys.

2. APORTACIONES DE LA RECERCA

Estructura factorial de segon ordre

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

Invariància

- S'estableix invariància de mesura entre joves amb DID i sense
- Podem afirmar que el constructe s'expressa de forma similar en joves amb DID i sense, tot i que no amb la mateixa intensitat.

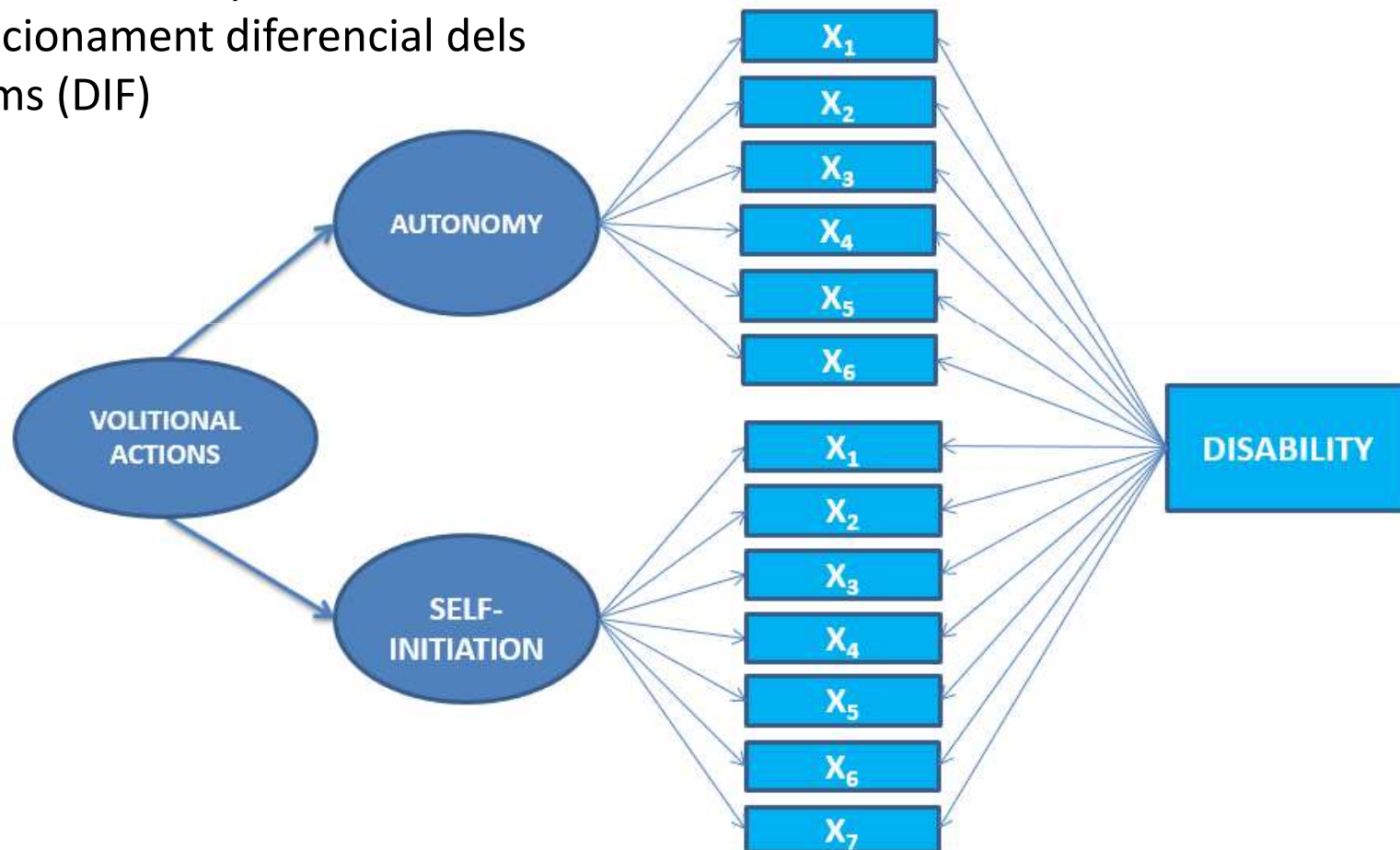
Diferències en les dimensions de les accions però no en les creences

(Mumbardó-Adam, Guàrdia-Olmos, Giné, Shogren, & Vicente, 2017)

2. APORTACIONES DE LA RECERCA

Basant-se en els resultats
anterior → Explorem el
funcionament diferencial dels
ítems (DIF)

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

→ Només en 5 dels 45 ítems del qüestionari es va observar funcionament diferencial dels ítems.

→ 3 d'aquests 5 ítems en la dimensió d'autonomia.

→ No s'observa un patró de resposta diferent (tot i que sí més o menys intens) en els ítems del qüestionari en funció de la variable "discapacitat" (Mumbardó-Adam et al., 2017)

→ No hi ha cap dubte...

- **Tothom pot actuar de forma autodeterminada...**

2. APORTACIONS DE LA RECERCA

*Però què és per a les persones amb DID una **vida de qualitat**?*

**El mateix que per a tothom...
(com a mínim en una de les dimensions!!)**

*La QdV de les persones amb DID és **similar a la de tothom**?*

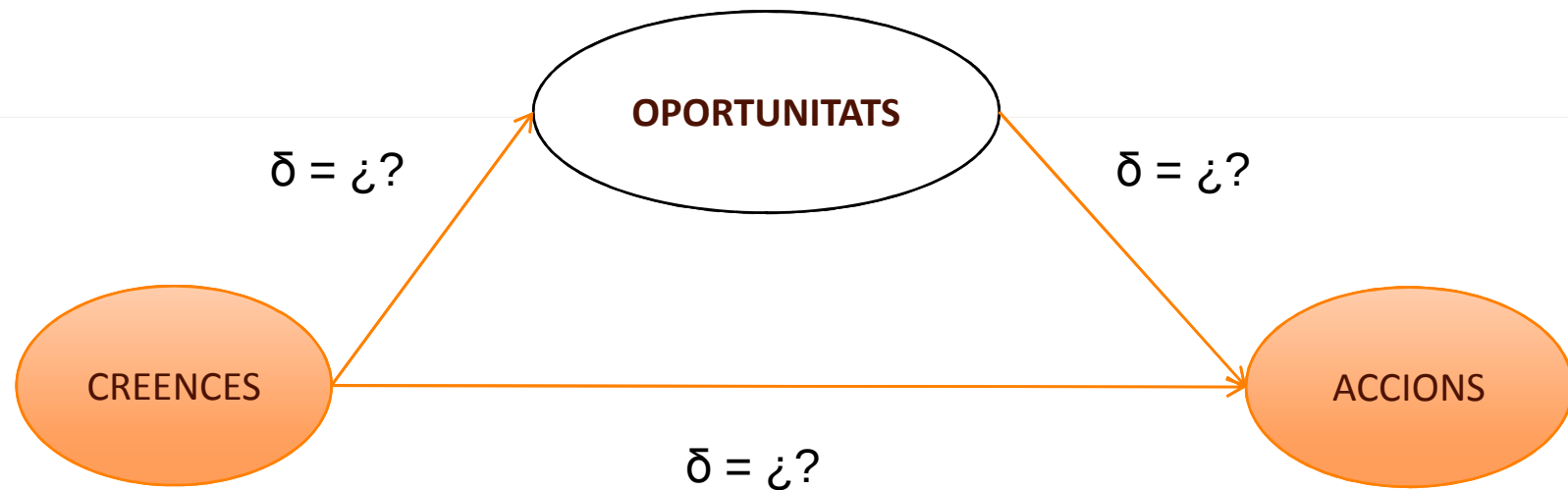
Efectivament... però queda molta feina per fer!!

3. PROPER PASSOS...

Variables mediadores

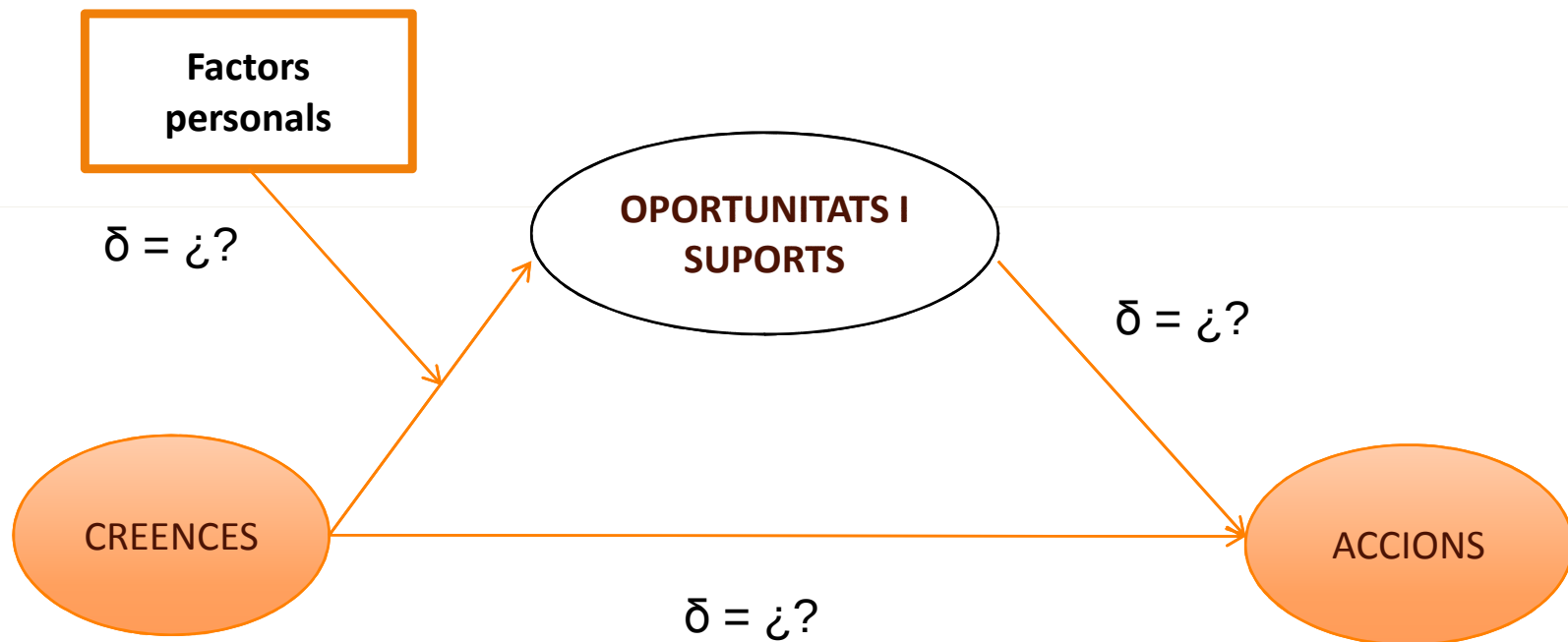
→ On proveïm els suports?

3. PROPER PASSOS...

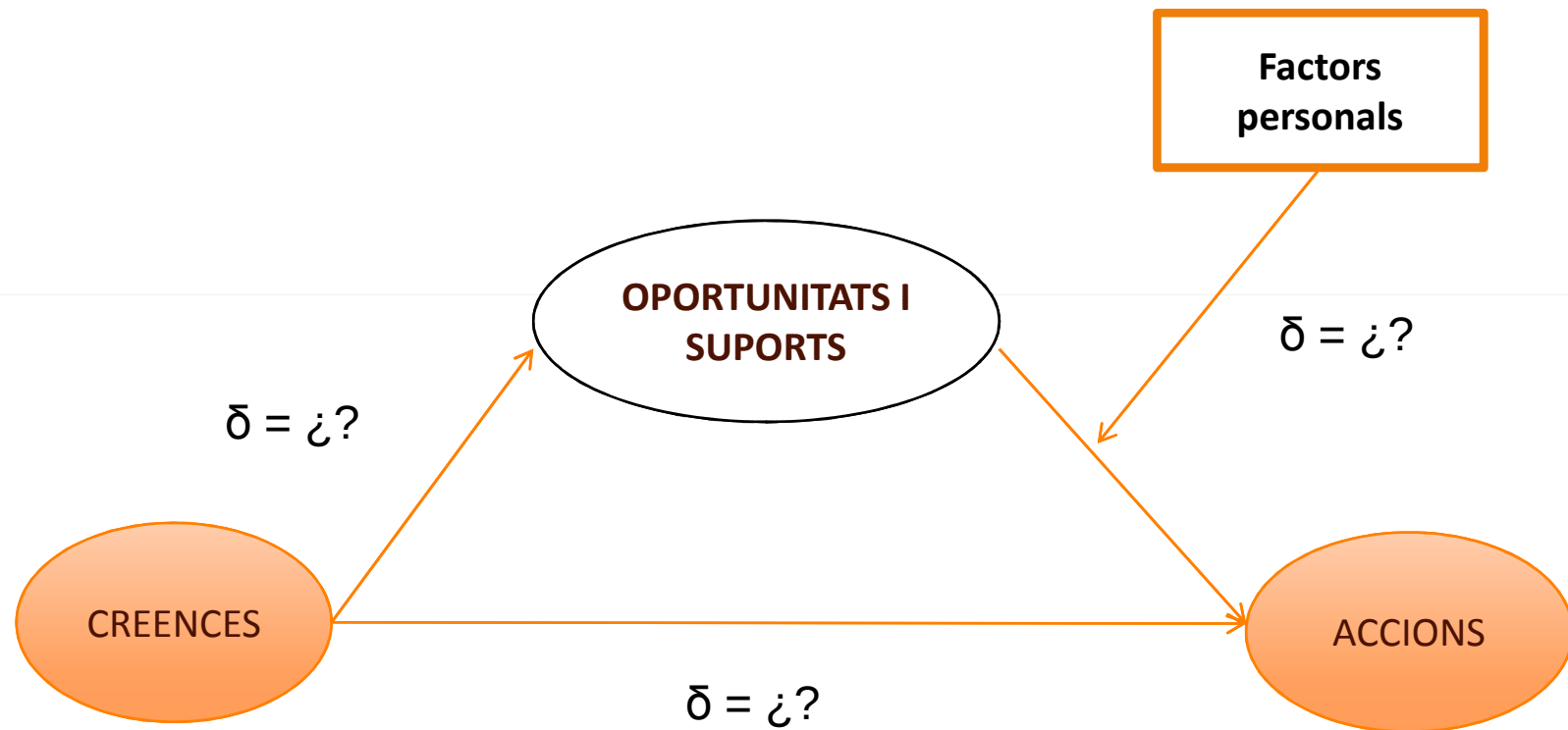
Variables moderadores

→ Què hem de tenir en compte a l'hora de donar suport a la persona per què actuï de forma autodeterminada?

3. PROPERES PASSES...

Variables moderadores

4. CONCLUSIONS

- EL QUÈ SABEM -

- QdV persones amb DID = persones sense
- En concret, l'AUTODETERMINACIÓ en joves amb DID i sense s'expressa de la mateixa manera tot i que...
 - ✧ Els adolescents amb DID tenen les mateixes creences (empowerment), però menys oportunitats d'acció
- Cal determinar **quines variables són i com modifiquen** la relació entre les seves creences i la seva capacitat d'acció.

4. CONCLUSIONS

- EL QUE DEFENSEM -

I ho fem amb evidències empíriques...

→ Cal modificar el context per a què la persona pugui ser l'agent causal de la seva pròpia vida.

Recordem: les diferències estan en les oportunitats de què disposa la persona per a actuar...

Cal que les deixem actuar...

Facultat de Psicologia, Ciències
de l'Educació i de l'Esport Blanquerna

Universitat Ramon Llull

DISCAPACITAT I QUALITAT DE VIDA
ASPECTES EDUCATIUS

**DEBATS DE RECERCA 2017 – COMPORTAMENT I MENT, LA RECERCA EN PSICOLOGIA
Andorra la Vella, 01 de Juny 2017**

AVENÇOS EN LA CONCEPTUALITZACIÓ DE LA DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL I DEL DESENVOLUPAMENT.

APORTACIONS DE LA RECERCA ESTADÍSTICA APLICADA.

CRISTINA MUMBARDÓ ADAM
FACULTAT DE PSICOLOGIA, CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ I DE L'ESPORT BLANQUERNA (URL)